

Дәріс 10

Жарнаманың қайта құрылу кезеңі (1985 – 1990жж.) Жаңа жағдайдағы плакат шығармашылығы

▶ «Сапа, үнемдеу, ұқыптылық»

- ▶ Қайта құрудың алғашқы екі жылында баспа үйі " сапа, үнемдеу, ұқыптылық "ұранымен шығармашылық сайыстар ұйымдастырды. Плакаттар көрмелері 1988 жылы жұмыс жүйесінде Прибалтика жағалауында, Беларуссияда, Украинада өтті.
- ▶ Олар Постер өнімдеріне түсініктеме берген сарапшылар бейнелеу журналистикасының дамуындағы белгілі бір құлдырауды атап өтті.
- ▶ Тағы да, бұл трафарет бейнелерінің Үстемдігі, қазіргі уақытты оң түсіндіруге бағытталған шығармаларында айқын философиялық, символдық және психологиялық мазмұнның болмауы туралы болды.

Бүгінгі әлеуметтік қатынастар жүйесі одан әрі экономикалық қайта құру барысында күрделене түсті және күрделене түсуде. Адамдардың психологиясын сөзсіз қайта құру адами қатынастардың нюанстарын жан-жақты ескеруді қамтиды. Уақыттың жаңа көзқарастары көптеген суретшілердің ішкі әлеміне енген стереотиптерге тап болды. Шығармашылық саласында сыни және сатиралық мотивтер енгізілгеннен кейін жағдай өзгере бастады. Үнемдеу мен үнемділік тақырыптарын плакатистер жиі "жағымсыздан" түсіндірді. Өнімдердің сапасы емес, келісімшарт бойынша уәделердің орындалмауын суретшілер Н. Гуселетов пен А. Кондуоров қоғамдық қарауға ұсынды.

- ▶ А. Кондуровтың плакатында екі мықты былғары қолғап іскерлік қол алысуда. Шынында да, бір қолғаптан қол көрінеді, ал екіншісі бос.
- ▶ Мәтінде " бос уәделер бермеңіз! Орындай алмасаң сөз берме.
- ▶ Яғни қатынастың дағдарыстық жұмыс ақауын ұштастыра суретте мәнерлеп бейнелегенін байқаймыз.

- Лаймон Шенберг пен О. Зайдва қайта құру процестерінде жасалған, онша көзге түспейтін, бірақ өте сатиралық плакаттардан байқауға болады. Бұл жерде командалық-бюрократиялық жүйенің кез-келген реформаларға қарсы тұруы туралы айтылып тұр. Л. Шенбергтің плакатында әр түрлі түсті екі қарапайым эмальданған қазандар бейнеленген. Кішкентай нюанс: олардың қақпақтары ауыстырылған. Постердің қолы бір сөзден тұрады: "Қайта Құру?». Және осы мен бәрі де айтылды.

В. Дириссон. «Методы управления — радикальную реформу!» Призер конкурса «Качество. Экономика. Организационность».

Л. Шенберг. «Перестройка!» Победитель конкурса «Качество. Экономика. Организационность».

Г. Кирке. «Ни одного слабого звена в работе!» Призер конкурса «Качество. Экономика. Организационность».

отметить, что если на протяжении более 20 лет (в 60—70-е, начале 80-х годов) наблюдалось постоянное усиление и развитие декоративных качеств плаката, то в конце 80-х художники явно отдают предпочтение выдумке, фантазии, изобретательности и конкретной документальности; стремление к разработке фольклорных традиций тоже заметно ушло на второй план. В процессе поиска путей повышения эффективности изобразительной агитации художники используют различные виды и формы плаката. По многим причинам, главным образом в связи с необходимостью последовательно

О. Зайковтың плакаты дәстүрлі түрде шешіліп, "қайта құру" деген нақты қолтаңбасы бар: талғампаз костюм мен галстуктегі маңызды кораз: "мен айттым!». Бұл шешімнің түзулігі айқын, әсіресе алдыңғы жұмыста тапқыр көрсетілген кастрюльдерден айырмашылығы. Бірақ кез-келген шығармашылық тек сәттіліктен ғана тұрады.

- ▶ Әлеуметтік және экологиялық плакаттар
- ▶ Бүкілодақтық екі көрменің ізімен сыншылардың плакаты: "қайта құруға кедергі келтіретін әлеуметтік зұлымдыққа қарсы күрес ретінде алкоголизм мен нашақорлыққа қарсы күреске арналған көптеген шынайы жауынгерлік, ашуланшақтық, қайғы мен жанашырлыққа толы парақтар жасалды", - деп атап өтті. Алкогольге қарсы плакаттар, есімізде, алдыңғы кезеңдерде де жасалған, бірақ есірткіге қарсы күрес тақырыбы алғаш рет көпшіліктің назарына ілікті және кейбір шығармаларда шынайы көрініс тапты.

- ▶ Міне, " назақорлық-бұл өзін-өзі өлтіру!"қаңқаның сүйек қолы әлі сау қолында төрт көкнәр сабағын тығыз түйіршіктермен бастарымен созады-жұмыс
- ▶ С. Смирнова.

С. Смирнов, «Наркомания — самоубийство!»

А. Фалдин, А. Сегаль.
«Не попадайся!»

Анализируя плакаты, невозможно не заметить большого типологического и стилистического разнообразия. Обстановка утверждения демократии и гласности, несомненно, сыграла роль в том, что социалистический плюрализм, правда не такими быстрыми темпами, как хотелось бы, начинает проникать и в искусство агитации и пропаганды. Этому, конечно, содействует привлечение к работе в издательстве художников многих

- ▶ Қайта құру кезеңінің плакаттық жұмысында экологиялық мәселелер үлкен орын алды.
- ▶ Ол 70-ші жылдары талантты түрде жарық көре бастады. 80-ші жылдардың екінші жартысында
- ▶ Экологиялық плакат әдеттегідей болды, бірақ ол әрқашан лайықты көрініс таба алмады.

Киноплакаты

Осы кезеңде киноплакаттардың авторлары шығармашылық ізденістерін белсенді жалғастырды. Режиссер Г.Панфиловтың "тақырып"фильмін жарнамалайтын парақты түсіндіру экспрессивті, тіпті сюрреалистік көрінеді. Оны суретші Л. Богданов 1986 жылы жасаған, Плакат бізге фильмнің басты кейіпкерінің басын ұсынады, ол өзінің бұрынғы ресми көрінісінен коконнан жасалған. Бұл, біздің ойымызша, фильмнің тірек идеясының керемет көрінісі-ресми посттар мен регалиялардың жасандылығы, адамның өзінің шынайы "мен"табудың ең жоғары құндылығы.

- ▶ Кинопрокаттың шығармашылық көшбасшыларының бірі суретші болдыИ. Лемешев, "экспорттық киноплакатқа шетелдік көрерменге кеңестік фильмдерді сәтті ұсыну үшін аса қажетті талғампаздық пен құпияны бере алды". Бұл қасиеттер оның режиссердің фильміне арналған плакатымен белгіленгенЭ. Климова "Азап". Композицияның ортасында қоңыр үстелдің үстінде сәнді щеткалары бар барқыт қара қызыл жастық бар. Жастықтың астынан үстелге қан ағып кетеді. Ал ең қою қызыл барқытта "азап" фильмінің басты кейіпкерінің басы-Распутин: сақалды сақал, шашты бір-біріне жабыстырады.